

Газета виходить з 1992 року

■ прогноз погоди

Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя	Понеділок
07	08	09	10	11
липня	липня	липня	липня	липня
мін. макс. +12° +24°	мін. макс. +15° +25°	мін. макс. +15° +24°	мін. макс. +16° +22°	мін. макс. +14° +20°

№18 (1855) 7 липня 2022 року

День виходу – четвер

Чи справді не можна залишати місце проживання без дозволу військкомату?

Усі призовники і військовозобов'язані мають отримати дозвіл на зміну місця свого перебування, повідомив 5 липня генеральний штаб Збройних сил України. Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний додав: "Нагадую, триває війна. Ви потрібні своїй державі!"

СТАРА-НОВА ЗАБОРОНА

Під час мобілізації чи воєнного часу призовники (військовозобов'язані, резервісти) для того, щоб виїхати з місця свого проживання (перебування) мають отримати дозвіл від керівника ТЦК.

Такий дозвіл він може дати не більше як на 1 рік призовнику, який має право на відстрочку (в зв'язку навчанням, вагітністю дружини, самостійним вихованням неповнолітньої дитини тощо). На 30 днів дозвіл покинути місце проживання призовник може отримати, якщо має інші "поважні причини" (смерть рідних, хвороба, сімейні обставини).

Військовозобов'язані і ре-

зервісти можуть отримати дозвіл на рік виїхати з місця перебування, якщо вони непридатні за станом здоров'я до військової служби, самостійно виховують дитину або мають троє і більше малолітніх дітей. На 30 днів можуть отримати дозвіл громадяни, заброньовані за держорганізаціями чи підприємствами, або які мають інші "поважні причини".

Генерал Залужний наголошує, що жодних вказівок на "перешкоджання переміщенню осіб упродовж найближчих днів" з боку військового командування не було. Водночас він заявляє, що всі, хто досі не стоїть чи не поновився на військовому обліку, мають це зробити. Ті, хто планує виїзд "за межі своїх районів та

областей", мають взяти дозвіл у ТЦК.

ХАОС В ВІЙСЬКОМАТАХ

Головна проблема може виникнути в тому, що центри комплектування, вони ж колишні військкомати, мають доволі обмежений штат співробітників і ще "більш обмежений" робочий режим.

Більшість з них хоч і працює формально 5 днів на тиждень з 9:00 до 18:00, але громадян приймають там лише 4 години (з 9:00 до 13:00) і лише у вівторок та четвер. Це власне, може призвести до великих черг серед охочих отримати дозвіл, щоб виїхати, наприклад, по роботі в сусідній обласний центр.

Ця обставина вже викликала збурення українців в соцмережах.

"Лише за один день я вже перетнув 12 адміністративно-територіальних одиниць, а це не вечір. Уявляю, скільки штрафів мені впає Оболонський військкомат", – жартує в фейсбуці волонтер і ексвійськовий Тимофій Златкін.

Військовий кореспондент Стас Козлюк прогнозує надмірну завантаженість військкоматів видачею тисяч довідок. "Вже уявив, як будуть з 4 ранку збиратися черги тих, кому треба отримати паперовий дозвіл на виїзд в сусідню область. І як місця у цих чергах будуть продавати".

Представниця "Юрсотні" Марія Звягінцева погоджується, що навантаження на ТЦК зростає в рази. Але лише практика покаже, чи буде це критично.

"Те що територіальні центри комплектування матимуть більше роботи, і це забиратиме сили та час – це факт. Але чи будуть вони насправді перевантажені роботою – зараз сказати важко", – наголошує вона.

Попри війну – газета живе!

Не про проблему, а про шляхи її вирішення. Не про труднощі, а про допомогу, взаємодію та підтримку.

Починаючи з червня газети в Чернігові, Херсоні, Рівному, Кременчуці, Чернівцях, Вінниці, Тернополі, Хмельницькому, Козятині, Одесі мають можливість виходити, бо вирішене одне з найбільш болючих питань друкованого медіа – нестача паперу.

Аби ви знали, яка кількість людей, компаній, країн була залучена в процес пошуку підтримки, а потім і доставки газетного паперу до українських медіа, ви б відчули настільки ж сильно цю потужну силу підтримки українців, як відчуваю її я.

З далекої Норвегії, до дружньої Польщі, за підтримки колег з усього світу газетний папір для цієї газети пройшов від Norske Skog, через Agora, за підтримки WAN-IFRA, БО "УСЛ", юридичної фірми Kinstellar і завдяки невтомній праці команди-організатора процесу Асоціації незалежних регіональних видавців України.

Майже 48 тон. Багато це чи мало? Не знаю. Знаю лише, що завдяки цьому ви зможете читати газети в десяти містах/областях України протягом цілого місяця! А це – джерело оптимістичних новин про наші перемоги, сумні повідомлення про втрати, корисні дані про те, як жити в умовах війни та обнадійливі статті про те, як будемо все відбудовувати після нашої перемоги.

Ця історія – про взаємопідтримку, про теплі стосунки з колегами, про єдність та важливість триматися купи.

До перемоги!

Оксана Бровко, директорка Асоціації незалежних регіональних видавців України (АНРВУ)

Запущено проєкт «єРобота»

Вже зараз можна подати заявки через Дію. Гранти на створення власної справи, розширення роботи малого й середнього бізнесу, а також отримання нових навичок для нової кар'єри. «єРобота» — це шість програм, які дозволять створити десятки тисяч бізнесів і сотні тисяч робочих місць.

• Перша програма — гранти до 250 тис. грн на будь-який мікробізнес.

- Друга — гранти до 8 млн на розширення та створення підприємств у сфері переробки.
- Третя і четверта програми — гранти на висадку нових садів (до 400 тис. грн за 1 га) і побудову нових теплиць (до 7 млн грн).
- П'ята програма — гранти для стартапів в ІТ.
- Шоста — це гранти на навчання новим навичкам у сфері інформаційних технологій.

ПОПРИ ВІЙНУ ГАЗЕТА ЖИВЕ!

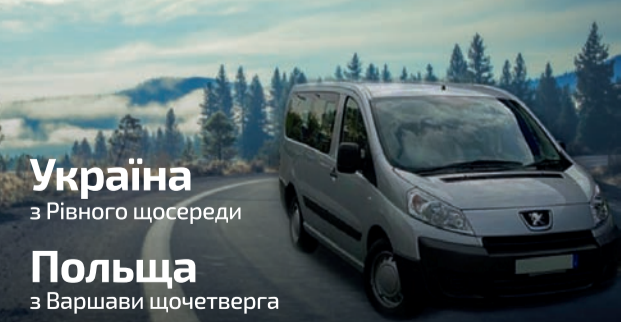
Завдяки організаційній роботі Асоціації незалежних регіональних видавців України, дякуючи колегам-медійникам зі Всесвітньої Газетної Асоціації WAN-IFRA, польської медійної групи Agora, норвезької компанії Norske Skog, за підтримки Благодійної організації «Українська студентська ліга» та юридичної фірми Kinstellar, ця газета – надрукована і просто зараз – у ваших руках.

Дякуємо друзям:

Разом до перемоги!

ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Україна з Рівного щосереді

Польща з Варшави щочетверга

- без пересадок
- беремо передачі

+38 067 354 1075
+48 721 424 906

ПОПЕРЕДИЛИ ПРО НОВУ ШАХРАЙСЬКУ СХЕМУ ЗА ДОПОМОГОЮ "НОВОЇ ПОШТИ"

Шахраї вигадали чергову схему, за допомогою якої виманюють гроші у українців. Зловмисники розсилають громадянам посилки "Новою поштою".

Про це повідомляє прес-служба Національного банку України.

Як працює афера. Схема така: людині надходить SMS про те, що на її ім'я надійшла посилка на відповідне відділення Нової пошти. Коли людина звертається на Нову пошту для отримання посилки, виявляється, щоб її отримати, потрібно сплатити гроші за доставку, надісланий товар та послугу за пересилання коштів. Вартість може бути невелика — до 200 грн.

Так шахраї намагаються заробити, роблячи ставку на те, що сума невелика і що людині стане цікаво дізнатися про вміст посилки. А там може бути будь-що, наприклад, шматок мила.

"Будьте обачними! Не давайте можливості шахраям вас обдурити. Якщо ви нічого не замовляли і не очікуєте жодних посилок від своїх рідних, не платіть гроші за товар, який вам не потрібен", — наголосили в НБУ.

ПРИВАТБАНК ОБМЕЖИТЬ ВИТРАТИ ЗА КАРТКАМИ КЛІЄНТІВ

ПриватБанк обмежить витрати за картками клієнтів, якщо при обороті 500 тисяч гривень на місяць вони не зможуть або відмовляться документально підтвердити свої доходи.

Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на держбанк.

"Ми будемо запитувати додаткове підтвердження джерел доходів у клієнтів, які за місяць перевищили оборот в 500 тис. гривень за особистими картками і при цьому не мають підтверджуючих документів", — пояснили в ПриватБанку.

У таких випадках, як уточнили в банку, у клієнта запитують джерела походження коштів, а також попросять актуалізувати анкетні дані, зазначені раніше в розділі про дохід.

"Клієнти отримують від банку запит на надання документів через Приват24, Viber, SMS або дзвінок співробітника відділення. При відмові/ігноруванні клієнта надавати в банк необхідні документи — на карткові рахунки будуть накладені обмеження на видавкові операції", — зазначили в банку.

Нагадаємо, у квітні Нацбанк прийняв постанову, яким визначив порядок дії для банків у разі зарахування готівкових коштів на рахунки фізосіб на суму понад 400 тисяч гривень та ненадання документів про джерело походження коштів за запитом банку.

ЗА ЯКИХ УМОВ КУРС ДОЛАРА МОЖЕ ПІДСКОЧИТИ ДО 60 ГРИВЕНЬ

Останнім часом все частіше НБУ говорить про можливість скасування фіксованого курсу долара 29,25 грн, запровадженого в день російської агресії 24 лютого.

На думку економічного експерта Олексія Куша, це може обвалити національну валюту відносно долара та призвести до зростання курсу долара до 60 гривень.

Про це експерт пише на своїй сторінці у Facebook. За його словами, спроба Нацбанку порушити діючу рівновагу з трьох курсів — фіксованого офіційного, безготівкового міжбанківського та готівкового ринкового шляхом введення ринкового міжбанківського курсу може призвести до стрімкої девальвації гривні.

"Маховик девальвації завжди розкручується на міжбанку і потім підхоплюється на готівковому ринку. Причин тут кілька — це спекуляція отриманим від НБУ рефінансуванням на валютному ринку, а також психологічна залежність міжбанку від чуток та слів. Наприклад, заява Лукашенка про напад, і курс протягом дня з 35 стає 45, початок військових дій на кордоні з білоруссю — і курс 60. Втрата Лисичанська — і курс 40. Зараз такого немає з однієї простої причини — фіксований курс гривні", — говорить про безпеку ринкового курсу на міжбанку експерт.

Разом з тим, як вважає Олексій Куш, збереження фіксованого курсу в 29,25 грн також шкодить економіці, оскільки знижує гривневі доходи експортерів і йде на користь імпортерам, насамперед паливним компаніям.

Щоб нівелювати цей дисбаланс, він пропонує запровадити "курсний коридор", при якому встановлюється обмеження на курс в обмінних пунктах з одночасним зростанням офіційного курсу. Наприклад, курс НБУ може опустити до 31-32 гривень за долар та обмежити маржу для банків на ринку готівкового долара 5%.

Така модель, на думку експерта, цілком допустима як певний компроміс у військових умовах.

Мобілізація жінок в Україні: що потрібно знати

З початком повномасштабної війни в Україні почало ширитись багато фейків стосовно мобілізації населення. Західне міжрегіональне управління Міністерства юстиції м. Львів розповіло про найважливіші моменти мобілізації жінок в Україні.

КОРОТКО ПРО ОСНОВНЕ

Взяття на облік жінок має початися з 1 жовтня 2022 року. Це означає, що жінка стає військовозобов'язаною та перебуває у запасі Збройних сил, Національної гвардії чи інших військових формувань. Але це лише жінки тих професій, які визначені в наказі Міністерства України від 11.10.2021р. № 313.

Жінки з неповнолітніми дітьми до 18 років не підля-

гають призову на військову службу через мобілізацію.

Взяття на облік — це не мобілізація. Всі жінки, які служать, роблять це добровільно та/або за контрактом. У воєнний час жінки можуть бути прийняті на військову службу та службу у військовому резерві лише за контрактом і в добровільному порядку.

Важливо! Відповідно до закону, військовозобов'язані жінки зобов'язані:

- перебувати на військовому обліку за місцем проживання, а за кордоном перебувати за місцем консульського обліку у дипустановах України;
- з'являтися на виклик до терцентру комплектування та соціалізації у терміни, зазначені в одержаних документах; не міняти місце проживання без дозволу вій-

ського комісара, керівників Служби безпеки чи Служби зовнішньої розвідки після оголошення мобілізації у воєнний час;

- проходити медогляд та лікування;
- проходити підготовку на військову службу, виконувати військовий обов'язок, перебуваючи у запасі;
- за тиждень прийти у терцентр для зняття з військового обліку, якщо необхідна зміна місця проживання, поїздка у відрядження, нав-

чання, відпустка та лікування (на більше ніж три місяці за кордон);

- у разі зміни сімейного стану, погіршення стану здоров'я, адреси місця проживання (знаходження), отримання освіти, місця роботи чи посади — потрібно повідомити за сім днів органи, в яких перебувають на обліку;
- у разі втрати військово-облікового документа — негайно повідомити терцентр комплектування чи органи СБУ.

В Україні планують скоротити половину держслужбовців

Уряд ініціює реформу скорочення державного апарату — заради економії планують звільнити кожного другого українського чиновника.

Про це у понеділок, 4 липня, повідомила "Економічна правда".

Мінцифра розробляє реформу, згідно з якою кількість чиновників у країні зменшиться вдвічі. У міністерстві відмовилися коментувати власні напрацювання до оприлюднення документа, однак ЕП вдалося ознайомитися з ним.

Скільки в Україні чиновників На держслужбі, в органах місцевого самоврядування, державних агентствах, комісіях, інспекціях, службах та на держпідприємствах загалом працюють понад 5 млн українців.

Пропонована реформа стосується лише державних службовців. За даними Національного агентства з питань державної служби, їх в Україні 168,2 тис. Ще 32,8 тис. посад залишаються вакантними. Тобто загалом штатна чисельність чиновницького апарату становить майже 205 тисяч осіб.

До них належать працівники Офісу президента, уряду, Верховної Ради, мі-

ністерств, центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, обласних та районних адміністрацій, судів та інших державних установ.

Учителів, лікарів та пожежників скорочення поки що не зачепить.

План трансформації пропонує кардинально зменшити кількість органів влади та чиновників, які там працюють. Зміни пропонують проводити на найвищому рівні, починаючи з Кабінету Міністрів. Кількість міністерств хочуть зменшити з 20 до 12 шляхом об'єднання та ліквідації.

Внаслідок об'єднання міністерств та функцій забезпечення їх діяльності штат центральних апаратів міністерств скоротиться з 9,2 тис. до 2,7 тис. осіб. Кількість працівників їх територіальних органів — з понад 15 тис. до менш ніж 9 тис.

Зменшаться штати Пенсійного фонду, Податкової служби, Держстату. У їх центральних апаратах працюють 13 тис. осіб, у територіальних — 80 тис. Після реформи кількість таких органів скоротиться з 58 до 43, кількість працівників у їх центральних апаратах — до 4,3 тис. осіб, у територіальних — до менш ніж 40 тис.

Відповідно до презентації Мінцифри, у перші пів року реформи чисельність бюджетників скоротиться на 60 тис. осіб. Це означає, що на цю ж кількість зросте армія безробітних.

Що станеться з бензиною кризою в серпні

Різні експерти прогнозують, що незабаром ціни на пальне знижуватимуться, оскільки шляхи для постачання ресурсу з Європи вже налагоджені й дефіцит зменшиться. Проте розслабитися не можна, бо великий попит на пальне ще попереду.

Про це попередив директор Консалтингової групи "А-95" Сергій Куянов та пояснив 24 каналу, чому так станеться.

ЧИ БУДЕ РИЗИК ПОСИЛЕННЯ ДЕФІЦИТУ

За словами Куянова, зараз ситуація покращилася, бо ще в травні держава скасувала регулювання цін на пальне, а також об'єми ресурсу в країні збільшилися.

Станом на початок липня кількість імпортерів більша у 2,5 рази, ніж було до початку повномасштабної війни з РФ.

Але навіть таке покращення не означає, що криза більше не буде поглиблюватись. Як пояснив експерт, з серпня по жовтень в Україні

тривають жнива. І коли вони почнуться, то навантаження на транспортну інфраструктуру збільшиться.

"У нас попереду серпень, вересень — а це пікові місяці навантаження на пальне. Бо це завжди жнива, активізація бізнесу, там треба буде ще більше пального і приво-

зяти його буде все складніше", — зазначив Куянов.

До того ж в країні триває війна, і непередбачувані чинники можуть також сильно впливати на бензинову кризу. Експерт наголосив, що російський ворог тримає "на прицілі" нашу нафтову інфраструктуру. Зокрема, нещодавно були нові удари по нафтопереробних заводах. І передбачити, чи будуть вони знову, неможливо.

Є ще один чинник, від якого залежить багато, а зокрема те, що дефіцит пального виникне і в Європі. Зараз країни намагаються відмовитися від російської нафти, а тому їм самим потрібні будуть нові джерела пального.

"Для Європи великою проблемою буде відмова від російських енергоресурсів. Тому нам буде все важче знаходити пальне", — зауважив Куянов.

Аптеки області допомагають військовим

Медикаментів більш ніж на 2 мільйони гривень передали військовим фармацевтичними закладами Рівненщини.

Крім того, допомагали грошима. Про роботу галузі в умовах війни розповів начальник Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Рівненській області Сергій Лебедь.

"Незважаючи на зміну курсу валют та зростання вартості пального, аптеки вживають усі можливі заходи для стримування росту цін на ліки. До того ж, аптечні заклади області постійно долучаються до допомоги Збройним Силам України, тероборони, добровольчим

формуванням, благодійним фондам як коштами, так і медичною продукцією", – зазначив Сергій Лебедь.

Так, мережа аптек ТзОВ фірми "Тетрамед" на підтримку ЗСУ перерахували 100 тисяч грн та передали медичну продукцію загальною вартістю 47 тисяч грн.

Мережа аптек ТОВ ВКФ

"ВІСА" надали допомогу понад 1 млн 212 тисяч грн

Мережа аптек групи компаній "Волиньфарм" передали медикаменти на суму понад 513 тисяч грн та фінансову допомогу у сумі 300 тисяч грн.

Приватне підприємство – фірма "Антарес" надали фінансову допомогу у сумі 32 тисяч грн.

ТОВ "Аптека №11" передали медичну продукцію на суму понад 21 тисяч грн.

Мережа аптек ТзОВ "Зелена аптека" перерахували кошти на суму 50 тисяч грн та надали медичну продукцію на суму понад 2 тисяч грн.

Керівник регіональної служби додав, що суттєво покращило доступність ліків рішення Уряду про дозвіл ввезення в Україну медикаментів, вироблених для інших країн, в тому числі в іноземних упаковках. Програми лояльності – збережено в більшості аптечних мережах, а понад третина аптек – долучені до програми "Доступні ліки".

До оперативного плану відбудови країни включили 43 пошкоджені будівлі

Офіс Президента розробив план оперативної відбудови соціальної інфраструктури України Fast Recovery.

Заступник керівника Офісу Президента України Кирило Тимошенко повідомив, що 5 липня Уряд презентував Fast Recovery план на конференції в Лугано.

Fast Recovery – проєкт відновлення критично важливої пошкодженої інфраструктури. Це те, що потрібно робити негайно. Загальний бюджет Fast recovery становить – майже \$17,4 млрд.

"Вже зараз на деокупованих територіях необхідно відновити майже 40 000 об'єктів. Серед них необхідно відновити

майже 400 шкіл, близько 300 садочків, 300 лікарень, а також об'єкти ЖКГ (водопостачання, газопостачання, теплопостачання та електропостачання). Усі інші об'єкти – це житлова інфраструктура. Переважно це багатоповерхівки та приватні будинки, щоб люди могли повернути своє житло", – розповів Кирило Тимошенко.

Серед перших включених об'єктів для відбудови – 43 цивільних будівель з Рівненщини. А загалом область має більше сотні зруйнованих об'єктів, у тому числі інфраструктурних.

"Усі будівлі постраждали внаслідок ракетних обстрілів. Це 34 приватні будинки у Здовбиці та Малому Житині,

7 багатоповерхівок в Оржеві, а також дві школи – в Оржеві та Великому Жолудську. Характер руйнувань різний. Переважно, це пошкоджені фасади, підірвані вибуховою хвилею дахи, вибиті вікна, шибки, двері та огорожі. Чи не найбільшого руйнування зазнала школа у Великому Жолудську Володимирецького району", – повідомив начальник Рівненської ОВА Віталій Коваль.

Також Офіс Президента паралельно працює над довгостроковим проєктом відновлення та трансформації держави. Нині поверхова оцінка збитків нашої країни від російських ударів вже перевищує \$700 млрд.

У громадській приймальні "Рівне Разом" надають допомогу соціально-незахищеним верствам населення

Відсьогодні, 4 липня, у громадській приймальні "Рівне Разом" розпочали видачу так званих соціальних пакетів для рівнян, що потребують допомоги. У приймальні громадської організації зазначають, що це черговий добродійний проєкт для підтримки жителів нашого міста, які опинилися у скрутні на час військової агресії.

З перших місяців війни, громадська приймальня працювала в режимі волонтерського центру та забезпечувала потреби внутрішньо-переміщених осіб та пенсіонерів, а нині список тих, хто може звернутися за допомогою розширили, – розповідають у волонтерському центрі.

"Щоб не створювати одномоментного ажіотажу і не наражати людей на небезпеку, наші волонтери вирішили поступово розширити перелік осіб, що можуть звертатися до нас за допомогою і розпочати з мам, які з тих чи інших причин самостійно виховують дітей. Для них ми можемо запропонувати продукти харчування, засоби гігієни та догляду для дітей, іграшки та багато інших речей, необхідних для повноцінного догляду за малечу. За весь час допомоги у волонтерському центрі "Рівне Разом" отримали близько двох тисяч тимчасово переміщених сімей, також десятки гуманітарних вантажів ми відправили для потреб військових частин і з'єднань ЗСУ на фронті, а також для потреб цивільного населення у прифронтових містах. Але ми намагаємось допомагати і тим хто постій-

но мешкає у Рівному, членам нашої громади, які через війну і супутні з нею обставини опинилися у скрутні та потребують підтримки", – розповідає почесний президент громадської організації Віктор Шакирзян.

Звернутися до волонтерського центру ГО "Рівне Разом" можна за телефоном 068 729 55 56. До слова, уже перший день старту нового проєкту волонтери роздали кілька десятків соціальних пакетів для рівненських родин.

РІВНЕНЩИНА ПЕРЕВИКОНАЛА БЮДЖЕТ

За перше півріччя 2022 року бюджет Рівненської області перевищено. Це чергова перемога на економічному фронті, вважає начальник Рівненської ОВА Віталій Коваль.

"Тримати економічну стабільність регіону у час війни – вкрай важливо. Станом на 1 липня виконання бюджету склало 107,7% (сума додаткових надходжень – 289,5 млн гривень). Працюємо далі", – розповів Віталій Коваль.

Також він повідомив, що за шість місяців до загального фонду місцевих бюджетів області надійшло понад 4 мільярди грн власних доходів. Це на 16,7% (або 577,1 млн грн) перевищило надходження відповідного періоду минулого року.

Основні джерела надходжень: ПДФО (+ 598,4 млн грн); єдиний податок (+65,6 млн грн); плати за надання адмінпослуг (+10 млн грн); оренда майна комунальної власності (+4,9 млн грн); рентна плата за спеціалізованого водопостачання (+2,2 млн грн).

В школах області облаштовують укриття

На Рівненщині продовжують перевіряти безпекові умови та готовність закладів освіти до початку навчання. Позитивні висновки комісії щодо укриттів вже надали для третини будівель. Перевірки тривають.

Про це розповів перший заступник голови Рівненської ОДА Сергій Подолін.

"У випадку відсутності бомбосховищ комісія визначає інші можливості евакуації. Так, учасникам освітнього процесу дозволено переміщатися в приміщення поряд, але не далі, ніж 100 метрів. Розробляється відповідна логістика. Потрібно пам'ятати і про спеціальні умови для дітей із особли-

вими освітніми потребами", – зауважив Сергій Подолін.

Також він додав, що усі укриття мають бути обладнані місцями для сидіння, забезпечені питною та технічною водою, контейнерами для зберігання харчів, резервним освітленням, засобами пожежогащення, аптечками.

Якщо ж місця у сховищі не вистачатиме на всіх, то школи можуть організувати навчання у дві зміни використати формат змішаного навчання.

"Головний принцип функціонування закладів – це безпека. З 1 вересня всі діти та вчителі обов'язково відпрацюють евакуаційний маршрут та алгоритм дій під час тривоги", – розповів Сергій Подолін.

Гарячі лінії, які діють на Рівненщині, та інші важливі контакти

Гаряча цілодобова лінія Рівненської обласної військової адміністрації **0800 500 078**. Резервна гаряча лінія – **(0362)400-802**.

Чат-бот Рівненської обласної військової адміністрації у телеграмі **@RivneMilitaryAdministrationbot**.

Гаряча лінія ГУ Національної соціальної сервісної служби у Рівненській області для вимушено евакуйованих і тих, хто хоче запропонувати житло **098-505-83-25, 097-008-81-91**.

Центр економічного розвитку та релокації бізнесу на Рівненщині: гаряча лінія **0 800 500 078**, бот у телеграмі **@rivnerelocation_bot**.

"Гарячі лінії" обласної служби зайнятості для працевлаштування внутрішньо переміщених осіб: **067 363 88 27 та 096 539 53 59**.

Працює телеграм-бот **@work_in_Rivne_region** для пошуку роботи на Рівненщині. Для роботодавців. Щоб подати вакансію, потрібно перейти у чат-бот **@employer_rivne_bot** і поділитися запитованою інформацією.

Цілодобова гаряча лінія Рівненщини "Психологічна підтримка" **0 800 400 378**.

Цілодобова гаряча лінія Рівненщини "Територіальна оборона" **067-175-89-50**.

Гаряча лінія з освітніх питань Рівненської обласної військової адміністрації **068 30 36 017**.

Цілодобовий колцентр департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської ОДА: **067 49 451 25**.

Безоплатна правова допомога - **097-313-20-44**.

Національне інформаційне бюро для пошуку людей **1648**. Інформація про військовополонених, хворих та зниклих безвісти осіб, загиблих. Також форма для запитів відкриття на сайті **nib.gov.ua**.

Волонтерство: збір речей першої необхідності для тероборони, вимушено переселених осіб:

Цілодобова гаряча лінія Рівненщини "Гуманітарна допомога" **0800 400 377**;

Державна гаряча лінія для бажаючих надати гуманітарну допомогу: для дзвінків з України – **0800 202 600**, для дзвінків з інших країн – **+38 044 237 00 02**;

Координаційний центр Міжнародної гуманітарної допомоги на Рівненщині **+38 096 895 25 41**;

Цілодобова гаряча лінія Рівненщини "Хочу бути волонтером" **067-175-89-53**;

Добровільна група волонтерів із голів ОСББ (м. Рівне, **096-760-26-07**;

Волонтерський штаб в Рівненському драмтеатрі: **067-328-15-15, 067-793-46-11**;

Волонтерський штаб у КЗ "Будинок ветеранів": **096-894-22-27**;

Волонтерський рух під егідою Президента України "Україна – для героїв", де збирають допомогу постраждалим (на базі Рівненської центральної міської лікарні) **096-929-23-12; 068-484-16 47; 096-891-77-29; 068-093-30-63**.

Якщо ви хочете стати донором крові, записуйтеся у Рівненському обласному центрі служби крові за номером **067-363-41-44**.

Для власників СТО, транспорту, які можуть допомогти: **050-335-77-59** (не телефонувати, а лишати повідомлення у месенджері WhatsApp).

Побачили техніку без розпізнавальних знаків, предмети, мітки, дрони? Якщо бачите війська окупанта та техніку, помітили ворожі ДРГ, повідомте про це на спеціальній ОФІЦІЙНИЙ чат-бот – **@stop_russian_war_bot**.

У разі перебоїв в роботі бота, прохання надсилати інформацію в особисті повідомлення телеграм-акаунту **@stop_russian_war**. Або телефонувати: **102** – Головне управління Національної поліції області;

(0362) 62-43-43 – Управління СБУ Рівненщини.

НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Пожежно-рятувальна – **101**

Поліція – **102**

Швидка допомога – **103**

Аварійна "Рівнегаз" – **104**

Кол-центр "Рівнегаз" **(0362)-46-11-04, (067) 01-01-104**.

ПрАТ "Рівнеобленерго" – **(0362) 69-45-55; 093-320-44-11, 067-620-44-11**.

КП "Міськзвітло" (м. Рівне) **(0362) 26-54-19, (0362) 63-32-98**.

Рівнеоблводоканал": Кол-центр – **0 800-219-218**, Гаряча лінія – **0664005055**. Аварійно-диспетчерська служба – **(0362) 62 32 15, 050 375 40 70**.

Диспетчерська "Рівнетеплоенерго" **(0362)62-97-69, 067-432-80-50**.

На випадок порушення зв'язку із спецлініями ДСНС Рівненщини **"101"** або **"112"** рятувальники підготували для громадян додаткові номери, щоб кожен житель області міг зателефонувати та звернутися по допомогу.

066-813-66-01 (Vodafone)

091-997-66-02 (Укртелеком ТриМоб)

063-332-09-92 (Lifecell)

067-332-01-56 (Київстар)

НОВІ ПРАВИЛА ДОПОМОГИ ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ

З травня набули чинності нові правила надання допомоги внутрішньо переміщеним особам в Україні, тобто людям, які залишили свої домівки, тікаючи від війни. Тепер право на допомогу матимуть тільки українці з певних регіонів, перелік яких затверджує уряд. Або ж ті, у кого через війну житла не залишилось.

Невдовзі після російського вторгнення Кабінет міністрів схвалив надання фінансової підтримки для внутрішніх переселенців. Спершу йшлося про те, що на таку допомогу щомісячно мають право всі українці, які залишили свої домівки, але не виїхали за межі країни.

Кожен дорослий переселенець міг отримувати по 2 тис. гривень щомісяця.

Якщо йдеться про дітей та людей з інвалідністю, щомісячна допомога складала 3 тис. гривень.

ЩО ЗМІНИЛОСЯ

Нове рішення уряду обмежило перелік тих, хто має право на допомогу як внутрішні переселенці.

Тепер гроші будуть виплачувати:

Внутрішньо переміщеним особам, оселя яких залишилася в районі проведення бойових дій, в тимчасовій окупації або в оточенні.

Внутрішньо переміщеним особам, житло яких зруйноване або непридатне для проживання через військові дії.

Перелік регіонів та територіальних громад, вихідці з яких мають право на допомогу як ВПО, затверджує уряд.

У міністерстві соціальної політики зміни пояснювали тим, що в перші місяці війни свої домівки масово залишали мешканці північних регіонів України. А вже під окупацією або під загрозою захоплення був Київ, Чернігівська область, північ Київської, Сумська області тощо.

Відколи російські війська відкинули, люди отримали змогу поступово повертатися в свої домівки, хоча місцева влада в багатьох регіонах, зокрема в Києві та області, досі не рекомендує цього робити.

Усі, хто подавався на допомогу раніше, отримують виплати за березень та квітень повністю, зазначає міносоцполітики. Але від травня виплати зможуть отримувати лише вихідці з певних регіонів.

ЯКІ РЕГІОНИ МАЮТЬ ПРАВО НА ДОПОМОГУ ДЛЯ ВПО?

До переліку, який затвердило міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, увійшли 270 територіальних громад з восьми областей України. Йдеться про регіони, де точаться активні бої або де контроль тимчасово захопила російська армія.

Донецька область – вся
Луганська область – вся
Херсонська область – вся
Запорізька область – 49 з 67 територіальних громад
Дніпропетровська область – 2 територіальні громади в Криворізькому районі

Миколаївська область – 15 з 52 територіальних громад
Одеська область – Вилківська міська територіальна громада в Ізмаїльському районі

Харківська область – 51 з 56 територіальних громад
Повний перелік регіонів, переселенці з яких мають право на допомогу, дивіться тут.

Як отримати допомогу як ВПО?

Слід стати на облік як внутрішньо переміщені особи – це можна зробити в "Дії" або на новому місці проживання в найближчому Центрі надання адміністративних послуг (ЦНАП). Там же слід отримати відповідну довідку, що ви та члени вашої родини – внутрішньо переміщені особи.

Якщо ви маєте право на допомогу як людина, яка втратила свій дім через війну, перш ніж подавати заяву як ВПО, вам слід подати заяву на відшкодування втрати за зруйноване житло через "Дію" або ЦНАП.

Подати заяву про отримання відповідної допомоги – це також можна зробити особисто в найближчому ЦНАПі або дистанційно в "Дії".

Кошти зараховуються на ваш рахунок за стандартом IBAN, його ви маєте вказати під час звернення.

ЯК ДОВГО БУДУТЬ ВИПЛАЧУВАТИ ДОПОМОГУ?

Кошти будуть виплачувати щомісяця протягом воєнного стану та ще один місяць після того, як воєнний стан скасується.

У ПФУ розповіли, якими будуть пенсії з 1 липня

Законом України "Про держбюджет на 2022 рік" передбачено, що з 1 липня 2022 року розмір прожиткового мінімуму (далі – ПМ) для осіб, які втратили працездатність, збільшиться з 1934 до 2027 грн.

МІНІМАЛЬНА ПЕНСІЯ І ДОПЛАТА ЗА ПОНАДНОРМОВИЙ СТАЖ

Якщо розмір пенсії, обчислений з урахуванням наявного в людини страхового стажу та її заробітку, не досягає мінімального розміру пенсії, який за повний страховий стаж особі встановлюють на рівні ПМ, визначеного для осіб, що втратили працездатність, то пенсію встановлюють на рівні цього прожиткового мінімуму.

Якщо страховий стаж при цьому неповний, то розмір пенсії визначають пропорційно до стажу, враховуючи зазначений прожитковий мінімум.

А якщо особа має більше страхового стажу, то до її пенсії встановлюється доплата за понаднормовий страховий стаж.

При цьому мінімальний розмір пенсії за віком та доплату за понаднормовий стаж визначають з урахуванням ПМ, встановленого для осіб, що втратили працездатність. Тому з липня такі пенсії перераховано.

Якщо розмір пенсії особи, обчислений за формулою, наведеною ст. 27 Закону України від 29.07.2003 року №1058 "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", не перевищує розміру прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, що втратили працездатність, то доплату за понаднормовий стаж визначають, враховуючи розмір пенсії особи.

Перерахунок мінімального розміру пенсії та доплати за понаднормовий стаж стосується лише непрацюючих осіб (ч. 3 ст. 42 Закону №1058).

МІНІМАЛЬНА ПЕНСІЯ

Постановою Кабміну від 26.03.2008 року №265 установлено, що якщо щомісячний розмір пенсійних виплат (з урахуванням надбавок, підвищень тощо, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною) не досягає ПМ, встановленого законом для осіб, які втратили працездатність, то таким особам надається щомісячна державна адресна допомога у сумі, якої не вистачає до цього розміру.

Тож із липня 2022 року пенсійна виплата не може бути меншою за 2027 грн.

МІНІМАЛЬНІ ПЕНСІЇ ШАХТАРЯМ

Мінімальний розмір пенсій особам, на яких поширюється чинність ЗУ "Про підвищення престижності шахтарської праці", та працівникам, зайнятим повний робочий день під землею обслуговуванням зазначених осіб, які відпрацювали на підземних роботах не менш як 15 років для чоловіків та 7,5 років для жінок за Списком №1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабміном, встановлюється незалежно від місяця останньої роботи у розмірі 80% заробітної плати (доходу) особи, визначеної відповідно до ст. 40 цього Закону, з якої обчислюється пенсія, але не менш як 3 розміри ПМ, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

Отже, якщо шахтар не працює і його пенсія встановлена у 3-кратному розмірі прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, то з липня поточного року його розмір підвищиться до 6081 грн.

Працюючим шахтарям у разі подальшого звільнення з роботи та звернення до ПФУ, незалежно від місця проживання, з відповідною заявою пенсія буде перерахована з дня, наступного за днем звільнення.

Щомісячна доплата до пенсії в разі втрати годувальника членам сімей шахтарів

Розмір щомісячної доплати до пенсії

в разі втрати годувальника членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, на кожного непрацездатного члена сім'ї з 1 липня становить 2027 грн.

ПЕНСІЯ В РАЗІ ВТРАТИ ГОДУВАЛЬНИКА

Розмір пенсії в разі втрати годувальника залежить від страхового стажу та заробітку померлого годувальника.

Згідно зі ст. 37 Закону №1058 пенсія в разі втрати годувальника призначається у розмірі:

- на одного непрацездатного члена сім'ї – 50% пенсії за віком померлого годувальника;
- на 2-х і більше непрацездатних членів сім'ї – 100% пенсії за віком померлого годувальника, що розподіляється між ними рівними частками.

Дітям-сиротам пенсія в разі втрати годувальника призначається в зазначених розмірах, виходячи з розміру пенсії за віком кожного з батьків.

Урядом встановлено: якщо щомісячний розмір пенсійної виплати, зокрема в осіб, яким призначено пенсію в разі втрати годувальника (з урахуванням надбавок, підвищень тощо, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною та щомісячної доплати до пенсії в разі втрати годувальника членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання) не досягає на одного непрацездатного члена сім'ї 100%, на двох – 120%, а на трьох – 150% ПМ, встановленого законом для осіб, які втратили працездатність, то таким особам надається щомісячна державна адресна допомога до пенсії у сумі, якої не вистачає до зазначених розмірів.

З 1 липня 2022 року – у зв'язку зі збільшенням прожиткового мінімуму та з урахуванням державної адресної допомоги – мінімальні розміри цих пенсій відповідно становлять:

- 2027 грн (2027 грн x 100%);
- 2432,40 грн (2027 грн x 120%);
- 3040,50 грн (2027 грн x 150%).

Мінімальний розмір пенсії в разі втрати годувальника, яка призначається членам сімей військовослужбовців та осіб, які мають право на пенсію за Законом №2262, не може бути нижче від 2-х ПМ для осіб, які втратили працездатність. Тому з липня 2022 року це – 4054 грн.

ПЕРЕРАХУНОК НАДБАВОК ТА ПІДВИЩЕНЬ

Виходячи з нового розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (2027 грн), обчислено розміри підвищень до пенсій і мінімальні пенсійні виплати ветеранів війни і жертв нацистських переслідувань, пенсію за особливі заслуги перед Україною, державну соціальної допомогу на догляд, мінімальні пенсії для пенсіонерів-військовослужбовців та в разі втрати годувальника, призначених членам їхніх сімей, надбавки на утриманців відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової

служби, та деяких інших осіб".

ПІДВИЩЕННЯ ДО ПЕНСІЙ ПОЧЕСНИМ ДОНОРАМ

Згідно зі ст. 13 Закону України "Про донорство крові та її компонентів", до пенсії почесним донорам України встановлюється надбавка у розмірі 10% затвердженого прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць.

Розмір такого прожиткового мінімуму з 1 липня 2022 року становить 2508 грн, тому розмір надбавки до пенсії почесним донорам України з липня поточного року – 250,80 грн.

При цьому, перерахунок надбавок та підвищень до пенсій, якщо їхній розмір визначається від прожиткового мінімуму, проведено всім пенсіонерам, які їх мають, і незалежно від того, працює пенсіонер чи ні.

ЗБІЛЬШЕННЯ МАКСИМАЛЬНОГО РОЗМІРУ ПЕНСІЇ

За ст. 27 Закону №1058 максимальний розмір пенсії не може перевищувати 10 прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність. Тож із липня максимальний розмір пенсії становить 20270 грн.

ЗБІЛЬШЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ПЕНСІЇ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

Уряд вніс зміни, що передбачають встановлення мінімальної пенсійної виплати особам з інвалідністю внаслідок війни, зокрема, встановлення їм щомісячної державної адресної допомоги (як додаткова виплата до вже наявної пенсії).

Вона призначається, якщо щомісячний розмір пенсійних виплат (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсії, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною) не досягає такого розміру:

- для осіб з інвалідністю I групи – 650% x 2027 = 13175,50 грн;
- для осіб з інвалідністю II групи – 525% x 2027 = 10641,75 грн;
- для осіб з інвалідністю III групи – 360% x 2027 = 7297,20 грн.

Тож з 1 липня поточного року проведено також перерахунок пенсій особам з інвалідністю внаслідок війни (збільшено розмір державної адресної щомісячної допомоги, а відтак – і загальний розмір пенсійної виплати).

Якщо говорити про Рівненщину, то загалом збільшені пенсії в області отримають понад 110 тис. пенсіонерів. Перерахунок усіх виплат здійснено автоматично, тож звертатись в органи ПФУ не потрібно.

Перераховані пенсії виплачуватимуться пенсіонерам у визначену дату, починаючи з 4 липня.

Джерело: ГУ ПФУ у Рівненській області

Як визначити, чого не вистачає огіркам

Огірок – дуже популярний овоч. Його вирощують багато садівників, але не всі знають як визначити чого не вистачає рослині.

Нестача потрібних поживних елементів в огірків може бути тимчасовою та хронічною.

- Часовий з'являється після пересадки рослини на постійне місце або після похолодання.
- Хронічна форма виникає через дефіцит потрібних мікроелементів у ґрунті.

Чого не вистачає огіркам можна визначити за їх зовнішнім виглядом:

- Листя втратило зелений колір, стало жовтим або вже потихеньку відмирає – це вірна ознака того, що їм не вистачає потрібних мікроелементів. А саме: заліза, магнію, бору та марганцю.

- Плоди нестандартної форми, велика кількість пустоцвіту,

деформовані зав'язі та квіткі – не вистачає бору.

- Листя оранжевого або червоного кольору – отже потрібен магній. Якщо ж темного кольору з блакитним відтінком – фосфор та кальцій.

- Поява різноманітних плям на листках і сухі краї свідчать про нестачу цинку, молібдену та калію. Допоможуть добрива з протим та подвійним гранульованим суперфосфатом.

- Якщо листя скручується, а плоди формою нагадують грушу, рослину необхідно підгодувати розчином міді, кальцію, бору і калію.

- Також про нестачу кальцію свідчить маленький розмір плодів, водянистий смак, швидке в'янення батогів і темне, зі світлою облямівкою, листя у формі купола. Причиною такої деформації може бути кислий ґрунт. Виправити ситуацію можна за допомогою розчину із золи (на 10 л води 1 склянка золи).

Коли треба копати часник

Тривалість зберігання часнику залежить не тільки від його сорту, але й від того, коли його викопали із землі.

Викопують часник, коли крайня нижня листя стане цілком жовтим, а середнє – на чверть або третину. Якщо занадто пізно зібрати, то потрескаються верхні лусочки, головки розпадаються на зубки, і він стає непридатним для тривалого зберігання. До того ж може розпочатися вторинний ріст.

Якщо часник зібрати рано, у великій частині часникових головок матимуть незрілу шийку, погано сформовані лусочки. Вважають, що часник треба збирати на 5 днів раніше, аніж на 5 днів пізніше. При ранньому збиранні завдяки відтоку поживних речовин із листя у головки часник дозріє і під навісом.

Аби визначити термін збирання, городникам без досвіду, слід іноді (починаючи із середини липня) раз на тиждень викопува-

ти кілька головок у різних місцях грядки й уважно оглядати їх. Якщо часник не дозрів, зовнішня його оболонка ще соковита, міцно утримує зубки в головці і високо здіймається до стебла. Якщо оболонка навколо стебла вже суха, але ще втримує головку, то часник уже дозрілий. Його варто тут таки викопати.

Викопують часник садовими вилами, обережно підчепивши збоку.

Секрети чудового врожаю перцю

Перець – один із найпопулярніших і часто використовуються в кулінарії овочевих культур. Тому так важливо мати його у своєму городі. Погодьтеся, що набагато приємніше та безпечніше готувати страви з овочів, вирощених власноруч?

Сьогодні ми розкриємо пару секретів відмінного врожаю перцю!

Насамперед потрібно вибрати правильне місце для посадки. Перець любить велику кількість тепла та сонячного світла. Тому висаджуємо його на ділянці, де буде достатньо сонця.

Перець – вибагливий овоч, який не терпить різких перепадів температури та нестачі вологості. Тому його потрібно регулярно поливати, звичайно ж, у

розумних межах.

Дуже важливо правильно сформувати кущі. Усі пасинки та квіти, які з'являються в нижній частині рослини до першого розгалуження, потрібно обривати. Це прискорить процес утворення плодів.

Також необхідно прищипувати (тобто видаляти) верхівки молодих пагонів та прибирати зайві квіти та гілки. Тоді всі перчики отримають необхідні їм поживні речовини та достатню кількість тепла та світла.

Останній дуже важливий секрет – перець дає великий урожай, якщо його підгодувати сечовиною, а не коров'яком.

ПІДГОДОВУЄМО ПЕРЦІ З РАЗИ:

Перший – через два тижні після висадки в ґрунт. Для цього знадобиться: 1 ч.л. сечовини, 2 ч.л. суперфосфату та 10 літрів води. По одному літру виливаємо під кожен кущ.

Другий раз у період активного цвітіння. Беремо 1 ч.л. сечовини, 13 г калійної солі та розчиняємо у 10 літрах води (1 л під кожен кущ).

Третій – коли плоди на першому відгалуженні встигнуть. Потрібно взяти 2 ч.л. суперфосфату, 2 ч.л. калійної солі та повторити вже відому вам процедуру.

Щоб плоди зав'язалися краще, кожен підгодівлю додавайте 2 г суперфосфату під коріння рослин.

Дотримуючись всіх цих порад, ви зможете отримати відмінний урожай перцю і порадувати себе і ваших близьких вишуканими стравами за його участю!

Коли варто поливати виноград

Є різні думки. Одні виноградарі стверджують, що виноград – рослина посухостійка і його можна практично не поливати. Інші впевнені, що без регулярних поливів врожаю не бачити...

Виноград і справді вважається посухостійкою культурою. Його вирощування широко поширене в місцевостях з обмеженою кількістю атмосферних опадів, де рослина виявляє досить високу посухостійкість. Але врожайність при такому вирощуванні не перевищує 2-4 кг з куща. На зрощення виноград дуже добре реагує, при гарному догляді видаючи 20-40 кг з куща!

Мінімальна річна кількість опадів, необхідна для вирощування винограду без поливу, залежить від типу ґрунту і температурного режиму місцевості. Для вирощування винограду вона має становити мінімум 300-350 мм в рік. При випадінні такої кількості опадів виноград росте добре, але в пригніченому стані, врожайність його буде мінімальною, у плодоносіння він вступить лише на шостий-восьмий рік, а не на третій четвертий.

Про нестачу вологи в ґрунті для росту рослин можна судити по в'яненню листя. На винограді ця проблема проявляється трохи інакше.

Першою ознакою нестачі вологи для нормального розвитку виноградних кущів вважається всихання країв і окремих місць у вигляді плям на листях.

Друга характерна ознака дефіциту вологи – поява на листках жовтуватого відтінку. Це відбувається через часткове руйнування хлорофілу. Потім починає поступово засихати і опадати листя спочатку нижніх, а потім середніх ярусів.

Якщо засуха тривала і супроводжується високою температурою повітря, то засихання листя має масовий характер. Під час дуже тривалої посухи може відбутися повна загибель листя на основних пагонах.

Особливо багато засихає і опадає листя на пагонах, які торкаються поверхні землі або дуже близько до неї розташовані, тому що вони сильніше нагріваються. На пагонах що вегетують засихають верхівки.

Через нестачу вологи зростання ягід сповільнюється і вони не досягають такої величини, як при достатньому зрошенні, загальний урожай знижується. Велика кількість ягід в'яне, зморщується. Деякі грона з ще не зрілими ягодами можуть засохнути частково або повністю. Смак засохлих ягід трав'янистий або кислий. В умовах сильної посухи все грона можуть засохнути.

При гострому дефіциті вологи відбувається передчасне відмирання розташованих у верхніх, найбільш родючих шарах ґрунту, молодих корінців, яким належить головна роль в забезпеченні рослин поживними речовинами.

Вода може надходити до рослини тільки з глибоких шарів ґрунту. Але це можливо за умови розвитку потужної, кореневої системи, яка проникає глибоко в ґрунт.

Для запобігання згубного впливу посухи необхідно застосувати цілий комплекс заходів. До них відносяться осіннє перекопування, регулярне розпушування ґрунту в міжряддях або їх мульчування, снігозатримання в зимовий час.

У більшості районів вирощування винограду (не тільки промислового, а й аматорського) відчувається брак вологи в ґрунті. А це, в свою чергу, негативно позначається на розвитку виноградників і їх врожайності. Виправити це становище можна регулярними поливами.

Скільки їх проводити і коли? Багато в чому обсяги та частота поливів залежать від кількості і частоти опадів, що випадають, а також від типів ґрунтів, на яких росте виноград. Але при постійному дефіциті вологи в ґрунті і нерегулярному випадінні опадів для повноцінного зволоження виноградників потрібно проводити за сезон до десяти поливів.

Часом початку поливів виноградників що вкривають на зиму можна вважати момент їх звільнення від зимового укриття. На неукривних виноградниках поливи можна проводити з початку квітня. Інтервал між поливами в середньому повинен становити 2-3 тижні і може корегуватися в залежності від кількості опадів, що випадають.

Перший полив проводять відразу після сухої підв'язки пагонів. Його можна поєднувати з підживленням азотними добривами. Обсяг води, що використовується для поливу, буде залежати від обсягу вологи, накопиченої за рахунок випадання зимових і ранньовесняних опадів.

Другий полив необхідний, як тільки довжина пагонів досягне 20-30 см. Це час бурхливого росту пагонів. Споживання вологи дуже велике. Цей полив бажано поєднати з підживленням рослин комплексними мінеральними добривами, що містять азот і фосфор, наприклад аммофоскі.

Третій полив проводять перед початком цвітіння винограду. Нестача вологи в цей час призводить до зрідженості грон і поганого запилення. Сприяття кращому запиленню суцвіть буде поєднання поливу з підживленням мінеральними добривами, що містять бор, солі цинку, сірчанокислий калій і фосфор, мікроелементи.

Четвертий полив необхідно провести після цвітіння. У цей період у рослин найбільша потреба у воді. Полив бажано поєднати з підживленням винограду комплексними мінеральними добривами, наприклад нітроаммофоскі. Це запобігатиме горошінню ягід у гронах.

Всі перераховані поливи можна поєднувати з підживленням не тільки мінеральними, але і органічними добривами. Наприклад, настоєм ферментованого курячого посліду.

П'ятий полив проводять на початку розм'якшення ягід. У цей зростання. Їх вага багато в чому буде залежати від кількості вологи в ґрунті і наявності в ній поживних елементів. Тому такий полив необхідно поєднати з підживленням мінеральними добривами, які не містять азоту (суперфосфатом, сірчанокислим калієм, настоєм пополу з додачею

мікроелементів).

Шостий полив бажано провести через 10-15 днів після п'ятого. Особливо важливий цей полив для великоплідних сортів винограду. Проведення його сприяє інтенсивному зростанню ягід, і вони можуть досягти максимально великих розмірів, властивих тому чи іншому сорту.

Сьомий полив проводять після збирання врожаю. Цей полив бажано поєднати з підживленням виноградника фосфорними та калійними добривами, можна для цього використати витяжку деревного попелу.

Восьмий полив – вологозаряджальний, проводиться він під зиму. Його проводять до моменту укриття виноградних кущів або після нього. На неукривних виноградниках такий полив також дуже корисний. Накопичення вологи у ґрунті з осені сприяє кращій перезимівлі рослин, їх коренева система менше уражається низькими температурами.

Як краще поливати? Найпростіший і найбільш доступний спосіб – поверхневий полив. Але виконувати його необхідно по борознах чи канавках, викопаних навколо кущів. Якщо виноградник розміщений на щільних глинистих чи суглинстих ґрунтах, до нижніх горизонтів яких погано проникає вода, то в цьому разі раціонально облаштувати підземний полив.

ДОВІДКА:

Виноград любить тепло і потребує якомога більше сонця. Але чи може він постраждати від тепла?

Чим тепліше, тим швидше розвивається лоза, швидше накопичується цукор в ягоді і раніше можна зібрати урожай. Однак рослини можуть постраждати від спеки. Особливо в південних областях. Так при температурі повітря +38 °C виноград відчуває серйозний пригнічення, а при температурі +45 °C і вище на листях з'являються опіки, відбувається усихання ягід і параліч грон.

Рятують виноградарі від спеки свої рослини освіжаючими поливами, зменшенням ширини міжряддя, обприскуванням "Епін", "Еммуноцітофітом" та іншими антистресовими стимуляторами.

"Щасливого кінця тут не буде": як люди тікають з Лисичанська

Якби у вас було лише 15 хвилин, щоб зібрати речі та втекти, що б ви взяли? Саме така дилема постала перед Катєю, коли до неї додому на околиці Лисичанська прибули волонтери.

Війна прийшла до її порогу днем раніше, коли російський снаряд влучив у її сад, а осколки пробити металеві входні двері.

Катя бігла туди-сюди між купами речей у своїй оселі, де прожила дев'ять років. Зрештою вона взяла лише пластикову папку, в якій були основні документи її родини, включно з паспортами.

"Ми вірили до останнього моменту, що війна скоро закінчиться", — сказала вона мені.

"Але, здається, снаряди ніколи не закінчаться. Здається, їх мільйони, на нашому і їхньому боці. Тепер я розумію, що щасливого кінця тут не буде. Ми втратили будь-яку надію, що зможемо врятуватися самі".

Потім вона вийшла за ворота — можливо, в останній раз — зі своїм 12-річним сином Ярославом та чоловіком Артемом.

Артем був блідий і похмурий, через пов'язку на його коліні сочилася кров. Він отримав поранення під час обстрілу, коли йшов за водою.

Це не найглибша його рана. Він бачив, що зробив снаряд з чоловіком біля нього в черзі — йому відірвало голову.

На вулиці волонтери в бронежилетах і шоломах посадили сім'ю в напівброньований фургон, який раніше використовувався для перевезення готівки. Потім вони попрямували до наступної адреси у своєму списку, обходячи дорогою вирви від бомб.

Порожні вулиці відлунювали звуками війни — стукіт снарядів і гудіння ракет, які і вилітають, і прилітають. Вийхати з Лисичанська зараз не просто.

"Дуже важко вивезти людей, — каже керівник команди Антон Яремчук, — тому ми йдемо один за одним, і ми сподіваємося, що це вікно можливостей залишиться відкритим якомога довше, щоб ми взяли якомога більше людей.

"Я точно знаю, що деякі люди залишаться, і тут будуть вуличні бої. Багато хто помре або залишиться в жакливих

обставинах на довгі роки", — каже він.

Яремчук — український кінематографіст, який став рятувальником. Коли Росія вторглася в Україну, вони з друзями заснували організацію допомоги під назвою Base UA.

Протягом останніх двох місяців вони ризикували власним життям, щоб евакуювали мирних жителів з прифронтових районів.

Дорогою до Лисичанська у них є ритуал. Перед найризикованішим відрізком шляху вони одягають бронежилети і ненадовго стають у коло, щоб помолитися.

"Одні з нас вірять, — каже Яремчук, — інші ні, але ми робимо це разом, перш ніж зйти в місто".

Ми приєдналися до них у подорожі до Лисичанська, і незабаром були вдячні за цю молитву. Коли ми в'їжджали в місто, приблизно за 250 метрів попереду нас вибухнув російський снаряд.

Ми відчули вибухову хвилю всередині нашого броневомобіля. Без їхньої паузи для молитви ми б проїхали вже далі по дорозі й виїхали на шлях вибуху.

Місто порожнє — немає ні води, ні електрики, ні мобільного зв'язку — і готується до гіршого. Є побоювання, що росіяни спробують відіізати Лисичанськ.

Ми бачили, як солдати копали окопи, готуючись до можливого наземного штурму. Військове джерело повідомило нам, що російські війська перебувають лише за 2 км від межі міста.

Вони вже контролюють майже весь сусідній Северодонецьк після тижнів інтенсивних боїв там.

За оцінками місцевих чиновників, у Лисичанську, попри небезпеку та гуманітарну кризу, залишається від 7 до 8 тисяч людей. За словами Антона Яремчука, багато з них — у пастці страху.

"Це єдине місце, яке вони знають. Вони ніколи не виїжджали за місто. Вони прожили тут все життя і бояться, що опиняться на вулиці", — пояснює він.

Наразі він і його команда продовжують стукати в двері, пропонуючи виїзд з міста. Після кількох спроб вони знайшли будинок чоловіка на ім'я Саша, який переніс інсульт. Протягом п'яти днів йому не надавали медичної допомоги. Три дні він не їв.

Коли його обережно підняли у фургон, волонтер вигукнув: "Все буде добре!" Саша спробував відповісти, але більше не міг говорити.

Коли сонце вже заходило, команда пішла в останній дім за день, щоб забрати пару та їхніх чотирьох дочок. Мама Ніна прибігла з маленькою Катєю на руках.

У фургон забрали ще двох маленьких дочок, одна з яких почала заїкатися від початку війни. Обличчя в них були вкриті брудом, у Ніни — в слюзах.

"Ми сьогодні дуже злякалися, і мій чоловік сказав мені, що ми йдемо, — розповіла Ніна. "Було жахливо. Вже чотири місяці ми в підвалі".

Тоді з дверей вийшла її старша дочка Лада. У 12 років вона достатньо доросла, щоб носити сумки і розуміти зміни навколо неї. Коли її запитали, чи поїхали її друзі, вона стала на місці і розплакалася.

"Я не знаю, де вони зараз, — сказала вона. — Я навіть не знаю, що сталося з моїми однокласниками. Деякі поїхали. Я розмовляла з ними до того, як все почалося. Я не знаю, як вони зараз".

Треба було їхати, щоб встигнути до нічної ескалації обстрілів. Коли ми їхали з міста, ми зустріли українські війська, які заходили до нього.

Здається, час у Лисичанська добігає кінця.

Як Британія тренує українських солдатів

Британія навчає кілька сотень українських солдатів водитися з новою зброєю, яку вона постачає Україні для боротьби з російською агресією.

Підготовка почалася кілька тижнів тому на базі британської армії у графстві Вілтшир на південному заході Англії.

Українці навчаються застосовувати британські реактивні системи залпового вогню (РЗСО) із дальністю стрільняни понад 80 км.

Британські та новозеландські солдати, які проводять підготовку, вражені бажанням українських солдатів навчатися.

"Їхня мотивація — навчитися якнайшвидше — неймовірно сильна... Відпочивають вони рідко", — каже офіцер артилерії Ребекка Буллок.

"Вони розуміють, що у них не так багато часу, тому хочуть отримати якнайбільше нових навичок, вони просто працюють, працюють і працюють — і ставлять багато запитань. Як їм діяти швидше, як швидше пересуватися, як застосувати озброєння? Дуже сильний акцент робиться на швидкість.

Разом із капітаном-новозеландцем Джонатаном Діком Буллок вчить військових застосовувати гаубицю L119.

"Ми безперечно бачимо високий ступінь мотивації та самовіддачі цих хлопців, вірних ідеї захисту України", — каже Дік.

Капітан королівської артилерії Джеймс Оліфант упевнений, що РЗСО серйозно змінять баланс сил на полі бою.

"Вони дадуть їм (ЗСУ) більше мобільності, що допоможе їм вижити", — каже він.

До того ж, додає Оліфант, РЗСО стріляє ракетами, які "можуть досягати цілі з відстані 84 км" — це більше, ніж більша частина російської артилерії.

Попри мовний бар'єр, каже Оліфант, британські артилеристи порозумілися з українськими, які вже мали досвід застосування своїх власних РЗСО.

Українські солдати за деякий час звикли до британського обладнання, розповідає Оліфант.

Як елітний російський полк, розбитий під Києвом, повернувся в Україну

Одне з елітних бойових формувань Росії, 331-й гвардійський парашутно-десантний полк, повернувся в Україну після розгрому під Києвом на початку війни. Поки державні ЗМІ розповідають про героїзм солдатів, у рідному місті полку Костромі підтримка бійців не така певна.

До польового шпиталю на Донбасі мчить бронемашина з кількома важкопораненими. "(Український — ред.) танк стріляв по нас, — пояснює один із російських десантників, поки йому перев'язують рани, — спочатку біля нас, потім прямо по нас".

Зображення кривавих реалій війни на офіційному каналі Росії — рідкість. Але й визнань того, яку ціну платять армія, вже не так багато.

Утім, в цьому матеріалі нашу увагу привернуло дещо інше. Солдати у показаному сюжеті були ідентифіковані в соцмережах як військові 331-го гвардійського парашутно-десантного полку, про який ми писали на початку квітня.

У березні 331-й полк, який незадовго до вторгнення базувався у Костромі, за 300 км на північний схід від Москви, зазнав значних втрат під час невдалого наступу на Київ.

У ході боїв 11-14 березня українська артилерія неодноразово обстрілювала їх, намагаючись прорватися до Бучі, міста, де були скоєні жахливі злочини проти цивільних осіб. Серед загиблих у боях у середині березня був полковник Сергій Сухарев, командир 331-го полку, кілька інших офіцерів і десятки чоловіків.

Чимало солдатів значилися "зниклими безвісти" — через обставини, в яких вони загинули, наприклад, у підірваній бронетехніці, знайти їхні тіла було неможливо.

Але меморіальні стіни у російській соцмережі "ВКонтакте", дають гарне уявлення про підтвержені жертви та реакцію громадськості на них.

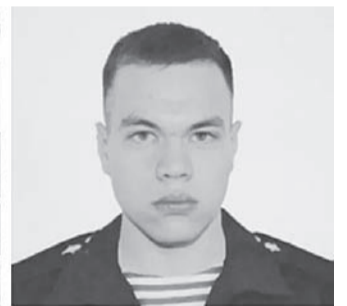
Огляд місцевих ЗМІ в Костромі після цих перших втрат свідчить, що російська влада побоюється залишати громадськість у невіданні про те, що відбувається з 331-им полком.

У травні групу колишніх офіцерів відправили поговорити з десантниками, які шойно повернулися з України, щоб заспокоїти громадськість. Інтерв'ю показали на місцевому телеканалі.

"Ми хотіли переконатися на власні очі, — сказав кореспонденту полковник Микола Майоров, командир полку у відставці. — Ми переконалися, що настрої у них хороші".

І ніби звертаючись до тих, кого хвилює мета цієї війни, Майоров додав: "Вони знають, що вони роблять, вони знають, навіщо вони це роблять".

Офіційні дані свідчать про перейменування вулиці у Костромі на честь полковника Сухарева, вшанування пам'яті десантника Данила Турапова, який загинув у тому ж бою, в його колишній школі або збір коштів на посилки

бійцям. Родичі солдатів, вочевидь, відчувають міцний спільний зв'язок, але ставлення ширшої громадськості — більш прохолодне.

Відео з концерту, організованого родиною бійців 331-го полку на честь Дня Перемоги 9 травня з бурхливим виконанням патріотичних пісень у громадському парку Костроми, майже ніхто не подивився.

Байдужість чи навіть ворожість до війни в Україні теж присутня.

Один із мешканців Костроми, який міркував про загибель своїх співвітчизників в Україні, сказав: "Мені шкода кожного з цих хлопців, але я вважаю їх не героями, я вважаю їх жертвами".

З російських повідомлень та інших відкритих джерел можна простежити, що сталося з десантниками після їхньої ганебної поразки під Києвом. 331-й полк, разом із тисячами інших російських військових вивели з півночі України у східну Білорусь у другій половині березня.

На початку квітня з'явилося відео, на якому транспорт полку завантажували у вагони-платформи у Барановичах у Білорусі, звідки їх відвезли приблизно за 1000 км до Белгорода, який межує зі східною Україною. Це було частиною переходу на Донбас на сході України.

Після періоду відпочинку 331-й полк знову направили до бойових дій в Україні — під Ізюм на сході України. Після кількох тижнів без смертельних випадків ми почали бачити нові записи на стінах пам'яті у соціальних мережах.

До кінця травня увага росіян переключилася приблизно на 100 км на південний схід до Попасної, де російські війська почали поступово відтіснити українських захисників.

Саме під час боїв у Луганській області, які точилися останніми тижнями, 331-й полк знову з'явився на підконтрольному державі телеканалі "Росія".

Бойова машина десанту, або БМД, яка з'являється на цьому відео, містить велику кількість символів і позначок, які відбивають похмурий шлях полку.

Під час наступу на Київ військові малювали на своїх машинах білу літеру V. Ще одна позначка, схожа на знак оклику з перевернутим трикутником і тризначним номером — маркування під час завантаження на залізничну платформу у Білорусі наприкінці березня.

Але солдати продовжували розмалювати бойову машину, а їхні офіцери, схоже, це терпіли, вважаючи, що це може підняти моральний дух. На одній з машин, яку ми помітили на платформі у Білорусі, цього місяця вже мала на собі літеру Z, кремлівський символ війни, слова "Кострома" та "Бойовий друг".

Під символами вже важко роздивитися первісний колір машини.

Що стосується людських втрат полку, нам вдалося підтвердити, що кількість загиблих зросла з 39 у квітні до 62. З огляду на число зниклих безвісти солдатів та приховування деяких імен, фактична кількість загиблих є значно вищою і може сягати 120.

Якщо додати поранених у співвідношенні три до одного, загальна кількість втрат, ймовірно, коливатиметься між 400 й 500. Це приблизно половина чисельності 331-го полку, з якою він увійшов в Україну в лютому.

Ще один полк із Костроми — 1065-й десантний артилерійський полк, який воює разом із 331-м в Україні, також зазнав втрат.

Місцеві ЗМІ підтвердили, що з кінця лютого було вбито понад 80 солдатів з Костроми. Для порівняння — за дев'ять років війни в Афганістані загинуло 56 військових з міста.

Репортаж за участі Марії Євстаф'євої.

НЕРУХОМІСТЬ

КВАРТИРИ

Продам 1-кімн. квартиру, середній поверх. Тел. (098)297-57-87.

Продам 1-кімн., середній поверх, без комісії для покупця. Тел. (098)595-45-00.

Продам 2-кімн. квартиру, середній поверх. Без комісії для покупця. Тел. (098)297-57-87.

Продам 2-кімн. квартиру, середній поверх. Без комісії для покупця. Тел. (098)595-45-00.

БУДИНКИ

Продам земельні ділянки, Городище, Бармаки, Городок, Житин, без комісії для покупця. Тел. (098)595-45-00.

Продам земельну ділянку. Деталі за телефоном. Тел. (098)297-57-87.

ПРИМІЩЕННЯ

Продам комерційне приміщення, 30 кв.м. Тел. (098)297-57-87.

Продам комерційне приміщення, 60 кв.м. Тел. (098)595-45-00.

Здам

Здам приміщення, 30 кв.м. Тел. (098)297-57-87.

ТРАНСПОРТ

СПЕЦІАЛЬНА АВТОТЕХНІКА

Прес-підбирачі, комбайни зернозбиральні, бурякозбиральні, картоплезбиральні та ін., можлива доставка, часткове кредитування. www.tatt.com.ua, tatt.volyn@gmail.com. Тел. (050)924-26-13, (050)515-85-85, (067)904-00-66.

ВСЕ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА

БУДІВЕЛЬНІ ТА ОЗДОБЛЮВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Дошки, балки, крокви, рейки усіх розмірів, сухі та свіжоспилені. Дошка для підлоги шпунтована, вагонка. Доставка. Тел. (096)242-26-61, (068)016-60-98.

КОПАННЯ, ЧИЩЕННЯ КРИНИЦЬ КОПАННЯ СЕПТИКІВ

- Копання досвідченими монтажниками
- Чистка та поглиблення криниць
- Пошук води на території
- Виготовлення дашків

(068) 758-41-27
Виготовлення бесідок. Продаж та доставка кругів

ПОСЛУГИ ЗІ СПИЛЮВАННЯ АВАРІЙНИХ ДЕРЕВ

Копання траншей, септиків, демонтаж будь-чого!

Т. 096 690-03-69

ІНШІ ТОВАРИ

Продам протипролежневий матрац ACTIVMED AB-05, б/в в гарному стані з компресором. Розмір 292x85 см, вага пацієнта до 120 кг. Тел. (097)601-01-81.

БУДІВЕЛЬНІ ПОСЛУГИ

Всі види внутрішніх та зовнішніх робіт, виконує будівельна бригада. Тел. (096)031-62-62.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НА РОБОТУ+МАТЕРІАЛИ ЗІ ЗНИЖКОЮ. РЕМОНТИ БУДИНКІВ, КВАРТИР ПІД КЛЮЧ. Перепланування. БУДІВНИЦТВО- будинки, прибудови, павільони, гаражі, навіси, альтанки. Бані, паркани. ПОКРИВІЛЬНІ РОБОТИ ПІД КЛЮЧ. Мансардні дахи. УТЕПЛЕННЯ, облицювання будинків. (096)9721514, (066)839 3483.

БІРЖА ПРАЦІ

Пропоную

Пропоную роботу кухарю, покійці в готель, охороннику. Тел. (067)762-15-59, (067)362-01-67.

Шукаю

Шукаю роботу продавця промтоварів, пакувальниці, реєстратора або будь-яку. Тел. (096)963-49-29.

КОНТАКТИ, ЗНАЙОМСТВА

ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ

Втрачений атестат про повну загальну середню освіту РВ №24195410, виданий 22.06.2004 р. Рівненським навчально-виховним об'єднанням №12, Рівненської міської ради, на ім'я Присяжнюк Іванна Миколаївна, вважати недійсним.

Втрачено договір купівлі-продажу квартири, посвідчений приватним нотаріусом Рівненського міського нотаріального округу, Мельничук М. С. від 07.03.2019 р. за р. № 1754374856101 виданий, на ім'я Кайзер Я. В., вважати недійсним.

ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ У ШКОЛАХ, ШУКАЮТЬ АЛЬТЕРНАТИВНЕ ЖИТЛО

До 1 вересня усі школи Рівненщини мають бути готовими до навчального року. В закладах необхідно зробити ремонти та облаштувати укриття, а людям, які тимчасово туди заселені, знайти альтернативне житло.

Про це йшлося на селекторній нараді в Рівненській ОВА. "Значна частина приміщень освіти використовується для тимчасового перебування громадян, що були змушені покинути свої домівки. Наразі в закладах проживає 3,6 тис. переселенців. Проте вже з 1 вересня там будуть навчатися діти, тому треба відновити класні кімнати та облаштувати сховища. Внутрішньо переміщені особи, які знаходяться в таких закладах, мають бути переселені. Деякі громади вже розпочали та успішно продовжують цей процес", – сказав перший заступник голови Рівненської ОДА Сергій Подолін. Загалом на Рівненщині наразі перебуває більше 50 ти-

сяч внутрішньо переміщених осіб, повідомила заступниця голови ОДА Людмила Шатковська. Найбільше людей – із Донецької, Луганської, Дніпропетровської, Харківської та Київської областей. Але люди продовжують мігрувати по Україні.

Керівниця головного управління Національної соціальної служби у Рівненській області Юлія Шигорева додала, що в області досі залишаються сім'ї з територій, які уже звільнені, наприклад з Київщини. Проте майже 10 тисяч переселенців досі перебувають у нас. Так, за минулі три тижні з Рівненської області виїхали 3 тисячі ВПО. Проте є такі сім'ї, яким немає куди повертатися.

На нараді також обговорили своєчасну виплату допомоги ВПО, їх працевлаштування та отримання гуманітарної допомоги. Директорка департаменту соціальної політики Роза Слободенюк нагадала, що Рівненщина продовжує роботу в напрямі пілотування Єдиної системи соціального захисту.

РІВНЕНЩИНА ОТРИМАЛА 23 МІЛЬЙОНИ МЕДИЧНОЇ СУБВЕНЦІЇ

Обласний бюджет Рівненщини отримав субвенцію 23,1 млн грн для окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я області. Виплати розраховані до кінця року.

Про це розповів начальник Рівненської обласної державної адміністрації Віталій Коваль та додав, що кошти будуть спрямовані на забезпечення підвищеного розміру зарплати. А саме: лікарям – 20 тис грн та середньому медперсоналу – 13,5 тис грн.

Очільник області також пояснив, що субвенція буде спрямована лише на заклади, які не отримують фінансування з НСЗУ. Серед них: Будинок дитини, Обласна служба крові, МСЕК, Бюро судмедекспертизи.

Віталій Коваль зауважив, що частину коштів також спрямують на огляд водіїв для виявлення алкогольного, наркотичного сп'яніння та на продукти лікувального харчування для дітей до 3-х років, які хворіють на фенілкетонурию.

Здійснено за підтримки Асоціації "Незалежні регіональні видавці України" в рамках реалізації грантового проєкту Хаб підтримки регіональних медіа. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.

Фірма "Юрський Горизонт"

www.burenie-ug.com.us

ПІД КЛЮЧ БУРІННЯ СВЕРДЛОВИН НА ВОДУ

(050) 43 43 457, (098) 460-55-77

ПП Надія Бурмака Ліц. АВ №539362 від 22.04.2010 р. МОЗУ

ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ:

- алкоголізму
- тютюнопаління
- зайвої ваги
- наркоманії
- ігроманії

АНОНІМНО ІНДИВІДУАЛЬНО ЕФЕКТИВНО

(097) 272-17-19

ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Бус Фольксваген крафтер довга база (довжина вантажу до 4,30 м) Вантажопідйомність 1,5 т.

Працюємо: місто, область, Україна.

тел. (097)865-75-47

ЗАБІЙНИЙ ЦЕХ КУПИТИ на забій і утримання

ВРХ молодняк коні лошата

(099) 327-28-90 (096) 423-51-22

ПЕРЕРОБНА КОМПАНІЯ КУПИТИ ДОРОГО вимушений забій

ВРХ КОНЕЙ ЛОШАТ

т. (097) 865-87-26

СТАНЦІЯ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

HOT ROD GARAGE

- Автозварка
- Ремонт ходової
- Комп'ютерна діагностика авто
- Ремонт двигуна, автомобільних генераторів
- Шиномонтаж, заміна масла

Рівне, с. Великий Олексин, вул. Залізнична, 24

**+38 (098) 124-48-43
+38 (073) 121-59-67
+38 (093) 643-09-13**

Як мозок, який жінка заповіла науці, допоміг викрити її убивцю

Після того, як влітку 2010 року його дружина Діана померла від епілепсії в їхньому зеленому сільському будинку, Іен Стюарт погодився на збереження її мозку для медичної науки. Кілька днів тому цей зразок мозку допоміг визнати Стюарта винним у вбивстві Діани. Як наука допомогла зловити вбивцю?

Запитайте Ванессу Істон про її давню сусідку Діану Стюарт, і вона розповість про усміхнену, турботливу та комунікабельну шкільну секретарку.

"Вона була просто чудовою людиною, з якою будь-хто міг поговорити", — каже Ванесса, яка з 1993 року жила навпроти Стюартів у південному Кембриджширському селі Бессінборн.

Ванесса давно захоплювалася вмінням матері двох дітей плести підвісні кошики для квітів.

Жінки часто доглядали за кішками одна одної під час відпочинку і разом насолоджувалися щорічним феєрверком у селищі.

"Вони здавалися ідеальною, щасливою родиною, — каже Ванесса про Стюартів. — Було так очевидно, як сильно вони люблять своїх хлопців".

Але 25 червня 2010 року все змінилося. За словами Стюарта, він повернувся додому з магазину і побачив, що його 47-річна дружина знепритомніла, коли розвішувала прання. Пізніше її оголосили мертвою.

Розслідування того ж року дійшло висновку, що вона зазнала раптової смерті від епілепсії, яка щороку вбиває близько 600 людей.

Хоча Діана не мала нападів близько 18 років, її смерть тоді не викликала жодних підозр. Занепокоєння з'явилися після того, як через шість років померла друга жінка — наречена Стюарта, дитяча письменниця Гелен Бейлі.

Він таємно дав Гелен наркотики і задушив її, щоб успадкувати її статки у розмірі майже 4 мільйони фунтів стерлінгів, і викинув її тіло у вигрібну яму під їхнім будинком у Ройстоні, графство Гартфордшир.

Стюарта засудили за вбивство Гелен у 2017 році, й тоді поліція звернула увагу на смерть Діани.

Це розслідування зіткнулося зі значними перешкодами.

Окрім того, що тіло Діани кремували, під час патологоанатомічної експертизи 2010 року не провели повний токсикологічний аналіз.

Єдиний проведений скринінг ліків стосувався лише протиепілептичного препарату.

Рішення кремувати тіло дружини ухвалив Стюарт. Під час його свідчень на суді прокурори звинуватили його в тому, що він вирішив кремувати Діану саме для того, щоб приховати сліди.

Однак у детективів був один, досить незвичайний варіант. Діана заповіла свій мозок для медичних досліджень, на що Стюарт погодився.

Без цієї згоди це важливе джерело доказів було б знищено.

Джером Кент, начальник розслідувань відділу боротьби зі злочинністю Бедфордшира, Кембриджшира та Гартфордшира, сказав, що її мозок не використали, але він зберігався в лікарні.

За його словами, мати такий доказ було "абсолютно вирішальним — без цього ми б не змогли домогтися засудження".

"Також важливо пам'ятати, що якби вона померла з природних причин, ми хотіли мати можливість повідомити родині, що їхні занепокоєння та підозри були безпідставними", — додав він.

За словами невропатолога, професора Коліна Сміта з Единбурзького університету, поліція вкрай рідко використовує збережені тканини мозку в розслідуваннях.

"Я ніколи раніше не стикався з такою ситуацією", — каже він.

"Коли нам заповідають мозок, ми знаємо, що з людиною не так, тож у поліції немає реальної потреби проводити розслідування цих випадків", — пояснює вчений і каже, що таку ситуацію в Британії можна вважати винятковою.

До повторного дослідження мозкової тканини Діани залучили низку вчених і патологоанатомів.

Професор Сафа Аль-Саррадж, консультант-невропатолог лікарні Королівського коледжу, сказав присяжним, що виявив "зміни в мозку... що відповідають ранній ішемії", що він визначив як "пошкодження клітин через нестачу постачання кисню та крові".

За його словами, він не сподівався знайти будь-які ознаки ішемії у "здорової людини" і зазначив, що їх можна знайти у випадках, коли людина помирає після того, як зазнала не могла нормально дихати "30 та більше хвилин".

Інший свідок-експерт, невропатолог-консультант доктор Кірен Аллінсон, не знайшов "ніяких доказів нещодавнього нападу", хоча

додав, що це не означає, що це не була раптова смерть від епілепсії.

Патологоанатом з міністерства внутрішніх справ Нат Кері, який дав свідчення на судовому процесі про вбивство Гелен Бейлі в 2017 році, сказав, що епілепсія може бути лише однією з причин смерті Діани.

Але, за його словами, існує ймовірність "задушення або втручання в механіку дихання або якогось вживання наркотиків".

Доктор Кері сказав присяжним, що очікував побачити травми на тілі людини, яка впала на бетон під час нападу. Але їх не було. Коли померла Діана, Стюарт зателефонував 999.

"У моєї дружини був напад. Вона в саду", — сказав він оператору.

На запитання, чи дихає його дружина, він відповів: "Ні, здається, ні".

Сусід Віктор Ніксон допоміг санітарам швидкої допомогти знайти будинок Стюартів.

"Я бачив, як вони опускали великі пальці вниз і хитали головами, відповідаючи на запитання прибулих парамедиків. СЛР припинили", — сказав він.

"Один з них обійняв Стюарта, який мав ознаки стресу та занепокоєння", — додав сусід.

Приблизно в той же час Ванесса, яка працювала медсестрою, повернулася додому і побачила тіло Діани.

"Я пам'ятаю, як тоді подумала: "Слава Богу, що немає крові... вона виглядає ідеально".

За її словами, смерть Діани була абсолютно несподіваною.

"Вона була здорова. Я знала про епілепсію, її добре контролювали", — розповіла сусідка.

Після смерті Діани Стюарт продовжував жити далі. Він купив спортивне авто, а потім розпочав стосунки з Гелен Бейлі.

У квітні 2016 року Стюарт повідомив про її зникнення.

Через три місяці її тіло знайшли у "смердючій" вигрібній ямі поруч із трупом її такси Бориса.

Чоловік Ванесси Пол сказав, що "події та

уся історія, пов'язана з тим розслідуванням, ... видавалися абсолютно дивними".

"Я б ніколи не подумав, що він може когось убити", — додав він.

66-річний чоловік розповів, що не мав зі Стюартом близьких стосунків: "Мені було непросто спілкуватися з ним. Я помітив, що він занадто наближається, коли розмовляє з тобою, тож почуваєшся так, ніби порушують твій особистий простір".

Пол також додав, що Стюарт не звик тримати зоровий контакт й іноді "мав дивну реакцію, якесь гикання, яке не відповідало розмові".

Наразі справжня мотивація вбивства Діани так і лишається невідомою, і Ванесса не може зрозуміти, чому він зробив те, що зробив.

"У Ієна було так багато всього. У нього була любляча сім'я. У нього було прекрасне життя. Він просто не знав, як йому пощастило, й інші готові були б віддати усе, щоб опинитися в його становищі, з дійсно щасливою, люблячою дружиною", — каже жінка.

"Вона так пишалася своєю сім'єю. То навіщо все це кидати? Навіщо це робити? Як можна зробити це з такою люблячою жінкою і такою прекрасною людиною? Як можна зробити це з двома своїми чудовими хлопчиками? Було видно, що вони дійсно гарно виховані", — додає вона.

"Це просто не вкладається в голову". Та через шість років Стюарт вбив іншу партнерку.

Гелен Бейлі написала понад 20 книг, а у 2011 році під час відпустки на Барбадосі втратила свого чоловіка Джона Сінфілда — він потрапив у морську течію і потонув.

Вони зі Стюартом познайомилися через вебсайт для людей, які зазнали втрати, купили разом будинок і планували одружитися.

Маргарет Голсон, яка зблизилася з Гелен в останні місяці перед її убивством, сказала, що останній судовий процес над Стюартом змусив її знову усе згадати.

"Головне, що мене дуже злить, — якби тоді одразу доклали більше зусиль, щоб дізнатися, що з нею сталося, тоді моя подруга Гелен досі була б жива", — додає жінка.

Детектив Кент визнає, що "підозрілі фактори були, якщо порівняти їх з тим, що сталося з Гелен Бейлі".

"Звичайно, на тому етапі у нас не було такої інформації чи доказів", — каже він.

"На момент смерті Діани не було нічого, що могло б натякати на провину Ієна або на те, що вона загинула від його рук", — додає слідчий.

На запитання про те, чи можуть бути інші невиявлені вбивці, такі як Стюарт, він відповів: "Якби не розслідування щодо Гелен Бейлі, убивство Діани Стюарт зійшло б йому з рук".

І додав, що сподівається, що якщо інші такі убивці все ж є, то їх небагато.

"Борщ наш". ЮНЕСКО визнав борщ українським

Міжурядовий комітет з охорони нематеріальної культурної спадщини вніс український борщ до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, що потребує негайної охорони.

За словами міністра культури та інформаційної політики Олександра Ткаченка, йдеться про елемент "Культура приготування українського борщу".

"Ми із задоволенням будемо ділитися борщем і його рецептами зі всіма цивілізованими країнами. Та й з нецивілізованими теж, щоб у них було хоч щось світле, смачне та українське", — написав міністр у фейсбуці.

"Але пам'ятайте та будьте певні — як у війні за борщ так і в цій війні ми переможемо".

ВІЙНА ЗА БОРЩ

Національна приналежність борщу регулярно ставала приводом для суперечок в соцмережах.

Війна у соцмережах розпочалася у 2019 році через твіт офіційного акаунту МЗС Російської Федерації, в якому було зазначено: "Вічна класика, #борщ — одна з найвідоміших і найулюбленіших російських #страв і символ національної кухні".

Це так само викликало бурхливу реакцію з боку українських користувачів — Росію тоді звинувачували у привласненні кулінарного спадку України.

Українська твітер-спільнота відреагувала гнівом та сарказмом: "Вам недостатньо Криму, ви вирішили й борщ в Україні вкрасити".

"Борщ, безумовно, український", — каже Олеся Лью, шеф-кухарка та головна консультантка популярного ресторану української кухні в нью-йоркському Іст-Віллідж Veselka.

Вона вважає борщ українським не з націоналістичної точки зору, а тому, що він походить з українських земель, рецепт страви знаходять в історичних записках далекого минулого.

ЯК РОСІЯ ПРИВЛАСНИЛА БОРЩ

На думку пані Лью, борщ набув популярності в добу сталінізму в результаті свідомих і злагоджених зусиль Кремля.

Намагаючись колективізувати найбільшу країну на Землі, Сталін доручив своєму комісару з питань продовольства Анастасу Мікояну створити радянську національну кухню і "загальну культурну ідентичність".

1939 року він опублікував пропагандистську "Книгу про смачну та здорову їжу", яка стала найпопулярнішою кулінарною книжкою Радянського Союзу.

Що саме говорить радянська кулінарна біблія про борщ? Розділ 6 ("Супи") починається із шести різних рецептів шів, після чого з'являється "борщ", потім "літній борщ" (із кабачків, селери та буряка) і, нарешті, "український борщ".

За рецептом Мікояна, звичайний борщ містить м'ясо, буряк, капусту, коренеплоди, цибулю, томатну пасту, оцет і цукор.

А "український" борщ, окрім усіх цих інгредієнтів, ще м'якву, пастернак, цибулю, шкварки, вершкове масло, оцет і часник. Подають його зі сметаною та нарізаною петрушкою.

Український рецепт, представлений як варіант стандартної страви, сьогодні є найвідомішим.

ЗВІДКИ ВЗЯВСЯ БОРЩ?

Борщ — це страва, яка переживала та переживає сьогодні трансформації і розповідає про нас, переконана дослідниця гастрономічної культури, засновниця науково-просвітницького проєкту izhakultura Олена Брайченко.

Дослідниця антропології їжі та авторка проєкту Seeds&Roots та блогу "Пані Стефа" Маріанна Душар розповідає, що буряк вживали в їжу ще з часів античності, але використовували лише його листя, бо коріння було гірким.

Поширена думка про те, що назва популярної української страви походить від назви одного з головних інгредієнтів — буряка, не підтверджується історичними фактами.

Інша версія походження назви "борщ" — від борщівника.

Йдеться не про отруйний борщівник, який знаємо сьогодні. Його листя закусували і використовували в страву. Але це лише одна з теорій.

Є й друга теорія. Згідно з нею, борщ — це перша страва, зварена із використанням квасу, приготованого на основі зернових, хліба, борщівника або буряка.

"Думаю, що істина десь посередині й на нас ще чекають "борщові відкриття". Адже, якщо ми претендуємо на батьківщину борщу, то треба його досліджувати фундаментально, зрозуміти його еволюцію впродовж століть і ґрунтовно вивчити письмові джерела", — переконана Маріанна Душар.

Дослідниця нагадує, що борщова різноманітність сформувалася саме на нашій території, а ще його найчастіше згадують у фольклорі.

"Саме з наших земель борщ пішов мандрувати по світу, вкорінюючись в кулінарні традиції інших націй", — аргументує свою позицію дослідниця.